

Kaupunginhallitus 01.03.2021 § 61

§ 61

Valtuustoaloite kestävän kehityksen budjetoinnista ja ilmastovaikutusten arvioinnista (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Laitala Pasi
Ojavuo Pia
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Tiina Elon ja Saara Hyrkön ja 42 muun valtuutetun 15.10.2018 jättämään valtuustoaloitteeseen kestävän kehityksen budjetoinnista ja ilmastovaikutusten arvioinnista sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Tiina Elo, Saara Hyrkkö ja 42 muuta valtuutettua ovat jättäneet 15.10.2018 valtuustoaloitteen Espoon kestävän kehityksen budjetoinnista. Aloitteessa esitetään, että kaupungin taloussuunnitelmaan sisällytetään kestävän kehityksen periaatteet, osana kaikkea päätöksentekoa arvioidaan ilmastovaikutukset ja yhdessä muiden kaupunkien kanssa kartoitettaisiin edellä mainittuihin asioihin malleja.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Espoota kehitetään Espoo-tarinan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Talouden ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet. Päätöksenteon valmistelussa lähtökohtana on kaupungin kestävyystavoitteet ja se tukee myös hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista.

Korona-epidemia haastaa myös Espoossa kaupungin, yritysten ja kuntaisten taloudellisen tilanteen sekä tehtävien hoitamisen. Nykyinen globaali toimintaympäristö on vakavasti häiriintynyt ja taloudellisen kestävyuden rajat ovat koetuksella. Epidemian jälkeistä aikaa rakennettaessa on erityisen tärkeää, että löydetään taloudellisesti,

ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestäviä ja vaikuttavia ratkaisuja.

Valtuusto on hyväksynyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman 19.10.2020. Siinä tavoitteeksi on asetettu käyttötalouden kasvun hidastumisen, investointitason laskemisen 10 %:lla sekä palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuuden kehittymisen. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmalla tuetaan Espoo-tarinan tavoitteiden toteuttamista pitkäjänteisesti.

Kaupunginhallitus päätti 16.10.2019 kokouksessaan Espoon kaupungin kestävä energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP), johon on kirjattu Espoon hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista edistävät toimenpiteet. Tavoitteena on, että SECAP:ssa tunnistetut kaupungin hiilineutraaliutta edistävät toimenpiteet sisällytetään jatkossa talousarvioon ja ne muodostavat priorisoidut tavoitteet talousarviovuodelle sekä tiekartan, jossa kuvataan Espoon hiilineutraaliustyötä tällä vuosikymmenellä. Toimialojen hiilineutraaliustyön tavoitteita ja toimenpiteitä sisältyy toimialojen tavoitteisiin ja niitä tarkennetaan SECAP:n toimenpidekortit huomioiden. Työn edistymisestä raportoidaan vuosittain valtuustolle osana talouden ja toiminnan seurantaa.

Ilmastovaikutusten objektiivinen arviointi osana kaikkea päätöksentekoa on moniulotteinen kokonaisuus ja vaatii erityistä osaamista päätösten valmistelussa. Jatkuvasti kehittyvät puhtaan teknologian ratkaisut vaikuttavat ilmastopäästöihin ja uudet ne voivat muuttaa merkittävästi elinkaarenaikaisia päästöjä. Myös rahoittajat edellyttävät yhä useammin ilmastotavoitteiden edistämistä ja ilmastovaikutusten tunnistamista.

Suomen valtio toteutti kestävä kehityksen budjetoinnin ensimmäisenä maailmassa budjettivuodelle 2019. Tampereen kaupunki valmisteli ilmastobudjetin kuluvalle vuodelle 2020. Tavoitteena molemmissa budjeteissa on ollut avata päätösten läpinäkyvyyttä kestävyiden ja ilmastovaikutusten näkökulmasta. Yksi kiinnostava esimerkki on Oslon kaupungin ilmastobudjetti (Oslo Climate Budget), joka on keskeinen instrumentti Oslon kaupungin ilmasto- ja energiastrategian saavuttamisessa. Edellämainitut budjetoinnin ratkaisut ja periaatteet toimivat Espoolelle hyvänä vertailukohtana.

Kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun lisäksi merkittäviä vaikutuksia syntyy yritysten ja muiden kumppaneiden sekä kuntalaisten kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Useat yritykset Espoossa ovat nostaneet kestävä kehityksen periaatteet ja ilmastotyön oman liiketoimintansa kehittämisen keskiöön. Yritykset ovat arvioineet sen olevan liiketoiminnan kehittämisen kannalta perusteltua.

VLR Espoon kaupungin vapaaehtoisen kaupunkitasoisen arvion (Voluntary Local Review, VLR) taustalla on kaupungin pitkäjänteinen työ taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden edistämiseksi. Arvio kuvaa laajalti Espoossa tehtyä kestävä kehityksen työtä sekä sen vaikuttavuutta. Arvio on tehty yhteistyössä satojen ihmisten kanssa. Espoon kaupungin työntekijät, asukkaat, asiakkaat, yhteistyökumppanit ja Espoon kaupunkikonsernin toimijat ovat osallistuneet arvion eri vaiheisiin.

Vuoden 2021 kaupunginjohtajan talousarvioesitys sisältää selvityksen keskeisistä kestävä kehityksen tavoitteista ja toimeenpanosta talousarviovuodelle. Tulostavoitteiden valmistelussa on huomioitu SECAP:ssa tunnistetut tavoitteet toimialoille ja tulosyksiköt huomioivat ne myös omissa toimintasuunnitelmissaan. Konserniyhteisöille

valmisteltavissa tulostavoitteissa huomioidaan SECAP:issa niille tunnistettuja toimenpiteitä.

Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä kuvataan, miten talousarvioesitys tukee kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Arviossa hyödynnetään SECAP:in päästöjen vähenemisen laskentamallia. Lisäksi talousarvioesityksessä kuvataan, miten kumppaneiden kanssa tehtävää hiilineutraaliutta tukevaa työtä tehdään budjettivuoden aikana.

Eri kaupunkien hyviä käytäntöjä arvioidaan jatkuvasti ja huomioidaan jo käyttöön otettuja toimintatapoja oman toimintamme kehittämisessä. Laajoissa ja pitkävaikutteisissa investointihankkeissa ja maankäytön kehittämisessä kestävän kehityksen edistäminen sekä ilmastovaikutukset arvioidaan jo nyt. Tämän lisäksi 21 suurimman kaupungin kaupunginjohtajat ovat asettaneet työryhmän arvioimaan kaupunkien hiilineutraaliustyötä ja tekemään toimenpiteistä ehdotuksen kaupunginjohtajille. Kaupungit tekevät myös yhteisiä kehityshankkeita, joilla haetaan ratkaisuja kestävän kehityksen tavoitteiden asettamiseen.

Vastauksena ensimmäisenä allekirjoittaneen valtuutettu Tiina Elon aloitteeseen todetaan edellä olevan perusteella seuraavaa:

Espoo-tarina vuosille 2021-2025 sisältää Espoon ilmastotiekartan laadinnan ja keskeisen tavoitteiston siihen. Kaupunginjohtaja valmistele ilmastotiekartan Espoo-tarinan pohjalta ja se tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi. Talousarvioon ja taloussuunnitelmaan vuodelle 2022 nostetaan ilmastotiekartan mukaisia toimia, joilla edistetään strategian mukaisen ilmastotavoitteen saavuttamista. Espoon kaupunki kehittää tapoja, joilla kestävän kehityksen periaatteet ja tavoitteet ovat yhä selkeämmin mukana talouden suunnittelussa.

Ilmastovaikutusten arviointi toteutetaan tärkeimpien päätösten arvioinnin osana, jotta tunnistetaan vaikutukset ilmastopäästöihin elinkaaren ajalta. Vaikutukset arvioidaan rakentamisen, käytönajan sekä käytöstä poiston osalta. Vaikutukset arvioidaan suhteessa taloudellisiin vaikutuksiin Taloudellisesti kestävä Espoon -ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Espoon kaupungissa kehitetään kestävän kehityksen sisällyttämiseen malleja, jotka tukevat taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävien ratkaisujen läpinäkyvyyden parantamista. Kehittämistyössä hyödynnetään parhaita käytäntöjä, joita kestävän kehityksen budjetoinnissa on otettu käyttöön muissa kaupungeissa.

Espoo on toiminut aktiivisesti EU:n ja kansallisen elvytystyön edistämiseksi yhdessä kumppaneiden kanssa. Espoo on nostanut esille pitkäjänteisen kilpailukyyn kehittämisen kestäviin kaupunkiratkaisuihin. Elvytysrahaa tulisi kohdistaa tutkimusinfrastruktuuriin kehittämiseen, vihreän siirtymän ratkaisujen kehittämiseen ja rakennusten energiatehokkuuden sekä sisäilmaolosuhteiden parantamiseen. Elvytystoimenpiteiden kautta uskotaan saavan ratkaisuja, jotka tukevat kaupunkeja kestävien ratkaisujen käyttöönottamiseen.

Lisätietoa seuraavien linkkien takaa avautuvista asiakirjoista:

Sähköinen versio Espoon kaupungin kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelma Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) of Espoo

SECAP latauslinkki: <https://www.espoo.fi/download/noname/%7BED4C444A-543F-42E7-8545-DCE5F071B726%7D/121480>

Sähköinen versio Vapaaehtoinen kaupunkitasoinen arvio, YK:n Agenda 2030 julistuksen toimeenpano Espoon kaupungissa - Voluntary Local Review, VLR

VLR latauslinkki: <https://www.espoo.fi/download/noname/%7B916531A6-C8F6-4553-A5B1-212F574FB8C4%7D/133847>

Päätöshistoria